

Små vannverk

- kommunale og private

- Sande Vannverk

Av John Galleberg

John Galleberg er styreleder, daglig leder og driftsansvarlig for Sande Vannverk AS - et lite vannverk i Sande i nordre Vestfold.

Innlegg på seminbar 5. mars 1998 i Norsk Vannforening

Sande Vannverk AS ble etablert i 1922 og kunne således i 1997 feire sitt 75 - års jubileum.

Vannverkets formål slik det fremgår av vedtektene er "at skaffe vand til strøget omkring Sande jernbanestation og de eiendomme og bostede, for hvem det ellers vil falde bekvemt eller naturlig."

Organisering

Vannverket ble allerede fra starten organisert som aksjeselskap, og har idag 22 aksjonærer med tilsammen 130 aksjer à pålydende 385 kr.

Det har vært liten omsetning av aksjer, og det er stort sett de samme eierne idag som fra starten, nemlig: Sande kommune som eier 36 aksjer, Sande Meieri 32 aksjer og med resten av aksjene fordelt på de øvrige 20 aksjonærene som består av gårdbrukere og husiere i forsyningsområdet.

Sande Vannverk eier vannkilden, Langevann, et skogsvann på høydekote 158 med nedbørsfelt 900 da og vannflate 90 da. I tillegg eier vannverket overføringsledninger og distribusjonsnett samt et høyde / fordrøyningsbasseng på 250 m³ på høydekote 95 hvor også vannbehandlingen foregår.

Generalforsamlingen er vannverkets høyeste organ, som velger styre. Vannverket ledes av et styre på 3 personer, mens sekretariat med fakturering og regnskap leies av Sande Bygdekontor, som også er vannverkets kontoradresse. Vannverket har ingen fast ansatte, og leier autorisert rørlegger, entreprenør og annen nødvendig bistand ved behov ut over det styrets medlemmer selv kan utføre.

Drift

Vannverket har driftsansvaret for både vannkilden m/ nedbørsfelt, overføringsledninger og distribusjonsnett samt høydebasseng og vannbehandlingsutstyr.

Råvannet tilfredsstillende vannkvalitet i henhold til drikkevannsforskriftens kategori A 1; som krever enkel fysisk behandling og desinfisering.

Vannbehandlingen består av mekanisk siling gjennom en automatisk tilbakespylende trykksil med spalteåpning 200 mikrometer, og desinfisering med UV-bestråling.

Vannverket har ca. 400 abonnenter og forsyner ca. 1200 personer.

Vi har et godt samarbeide med det kommunale vannverket, og vi har mulighet til å låne vann av hverandre ved behov - akutt eller planlagt. For å sikre brannvannforsyningen spesielt i Sande sentrum er det etablert en automatisk forbindelse mellom nettene til det kommunale vannverket og vårt.

For å strukturere drift og utvikling av vannverket har vi søkt ekstern bistand, og har derved fått nyttig og nødvendig dokumentasjon både for vår egen del, men også i forhold til andre instanser som næringsmiddeltilsynet, helsemyndighetene og kommunen:

- Statusrapport/Tiltaksplan
Januar 1993
- Forenklet vannkildeundersøkelse
Oktober 1994
- Nye drikkevannsforskrifter EØS/EU
direktiv 80 / 778
Konsekvenser for vannverksdriften
Mars 1995
- Internkontroll for vannverket
Mars 1997

Internkontrollhandboken er et meget nyttig verktøy for hva vi skal gjøre for å drive vannverket i samsvar med lover og forskrifter.

Dessuten er det utarbeidet opplegg for bl.a. driftsjournal og årsrapport som på en oversiktlig og grei måte sikrer daglig drift med tilsyn og kontroller. Alt dokumenteres ved kvittering av den som har utført oppgavene.

Siden det ikke er noen fast ansatte i vannverket, er det styrets medlemmer som utfører en rekke oppgaver. Mange oppgaver kan lett tilpasses våre øvrige gjøremål slik at det ikke er behov for noen fast ansatt. Ved større arbeider må vi uansett engasjere ekstern bistand. Rutinemessige arbeider og kontroller samt en enkel vaktordning (mobiltelefon) deles på styrets medlemmer ved at vi hver har "vakt" 1 måned av gangen.

Antageligvis har vannverket her en rimelig ordning som er påvirket av at vi er både eiere og abonnenter som følger et klart ansvar for å ta vare på vannverket og de ressurser som der finnes.

Drikkevannsforskriften

Før den nye drikkevannsforskriften kom, hadde Sande Vannverk fått utarbeidet sin tiltaksplan som var forelagt helsemyndighetene og næringsmiddeltilsynet. På grunnlag av tiltaksplanen hadde vannverket fått en betinget godkjenning av helse- og sosialstyret i Sande kommune.

Da drikkevannsforskriften kom, fikk vi utredet hvilke konsekvenser den fikk for vannverksdriften. I forhold til den vedtatte tiltaksplanen medførte drikkevannsforskriften endel tilpasninger, og

særlig omfang og hyppighet av vannanalyser ble konkretisert.

Ellers oppleves drikkevannsforskriften som en velbegrunnet forskrift som vi må forholde oss til på en saklig måte.

Forholdet til kommunen og tilsynsmyndighetene

Sande kommune har i forhold til Sande Vannverk AS mange ulike roller:

- skogeier i nedbørsfeltet
- aksjonær i vannverket
- samarbeidspartner ved Sande kommunale vannverk
- også konkurrent i forhold til abonnentavgifter ?
- ansvarlig for brannberedskapen
- kontrollmyndighet
- godkjenningsmyndighet

Sande kommune er ikke engasjert i driften av Sande Vannverk, og kommunens forhold til vannverket er inne i en god periode hvor de ulike instanser i kommunen har et saklig og bevisst forhold til de ulike rollene.

Forholdet til tilsynsmyndighetene er åpent og godt, og næringsmiddeltilsynet i nordre Vestfold har etter vurdering av resultatene av vannanalysene, fastsatt program for prøvetaking med 26 prøver pr. år. Ikke alle prøvene våre er like bra, og når det gjelder pH så ligger vi i området rundt nedre grense. Vi vurderer tiltak for å holde oss på den rette siden. Næringsmiddeltilsynet i nordre Vestfold er det sted vi først søker råd når det gjelder spørsmål knyttet til drikkevannsforskriften, og vi er meget godt fornøyd med den responsen vi får der.

Økonomi

Sande Vannverk AS driver næringsvirksomhet, og vi må også forholde oss til aksjelovens bestemmelser. Og som et selvstendig foretak er det viktig at vi har en ordnet og solid økonomi. Inntektsgrunnlaget vårt er tilknytningsavgifter og årsavgifter for vann, og avgiftsnivået vårt er vist i vedlegg 1

Kostnadene våre varierer fra år til år, og resultatregnskapet for siste år er vist i vedlegg 2

Balansen gir en bokført egenkapitalandel på 82 % noe som er rimelig høyt, men vi ønsker å bygge oss opp for å styrke og utvikle selskapet, foreta utskiftning av endel gammelt ledningsnett som vi fortsatt har, samt ha en økonomisk buffer til å stå imot eventuelle uforutsette vanskeligheter.

Fremtidsutsikter

Vannforsyning er en virksomhet som har vært og blir drevet av såvel offentlige som private aktører. De private vannverkene har lang tradisjon i vårt land og domineres av mange små enheter som ofte har sin virksomhet knyttet til naturlig geografisk avgrensede områder.

Det er ingen lovpålagt offentlig oppgave å drive vannforsyning. Og i prinsippet kan hvem som helst drive med dette forutsatt at relevante lover og forskrifter overholdes.

De offentlige vannverkene drives i tildels meget store og rasjonelle enheter. Men det er interessant å legge merke til at enkelte kommuner vurderer omorganisering av vannverket til aksjesel-

skap samt å få inn eksterne aktører både på eiersiden og til drift.

Med en samfunnsutvikling som går meget sterkt i retning av økt konkurranses og avmonopolisering vil det i fremtiden sansynligvis ikke bli spørsmål om et vannverk er privat eller offentlig, men at kundene får et produkt som er av høy kvalitet i tilstrekkelige mengder, og til en akseptabel pris som tåler sammenligning over et større område

De som klarer å oppfylle dette vil ha gode fremtidsutsikter.

Og også små vannverk vil i mange tilfeller ha gode muligheter til å dekke kundenes behov for vann hvis de har en god vannkilde, og makter å drive varmverket på en profesjonell måte med lave kostnader.

For Sande Vannverks vedkommende er jeg optimist med hensyn til fremtidsmulighetene.

Vedlegg 1

Avgifter for 1997

1 Tilkoblingsavgifter

Boliger: Bruksareal inntil 70 kvm	kr. 13.000,- pr. boenhet
Bruksareal over 70 kvm	kr. 18.600,- pr. boenhet

Nærings- og forretningslokaler: 50% av ovenstående avgifter for boliget tilsv.:

Inntil 70 kvm	kr. 6.500,-
71 - 350 "	kr. 9.300,-
over 350 " pr. påbegynt 50 kvm tillegg	kr. 4.650,-

Øvnge bygg etter styrets nærmere vurdering.

2. Årsavgifter

Boliger: Bruksareal under 70 kvm	kr. 800,-
Bruksareal over 70 kvm	kr. 1300,-

Hus med flere boenheter tilsvarende avgifter pr. boenhet.

Gårdsbruk: Som boliger, pluss kr. 120,- pr. påbegynt 100 da dyrket mark
Vanningsformål ol., etter avtale, og vannmåler kr 5,50 pr. kbm

Nærings- og forretningslokaler:

Vannmåler kr. 5,50 pr. kbm, dog minimum kr. 800,- pr. enhet.

Merverdiavgift 23 % kommer i tillegg.

Vedtatt av generalforsamlingen 24.04.97.

Vedlegg 2**Resultatregnskap**

	Note	1997	1996
Driftsinntekter og driftskostnader			
Driftsinntekter			
Netto omsetning		845,449	794,071
Andre driftsinntekter		17,482	0
Sum driftsinntekter		862,931	794,071
Driftskostnader			
Vareforbruk		62,112	2,856
Lønn styrehonorarer arbeidsgiveravgift		75,602	54,053
Andre driftskostnader		445,501	177.117
Ordinære avskrivninger	1.	30,690	7,191
Tap på fordringer	2.	(11,000)	16,000
Sum driftskostnader		602,905	257,217
Driftsresultat		260,026	536,854
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter			
Renteinntekter		43,289	53,492
Rentekostnader		386	1,873
Netto finansposter		42,903	51,619
Resultat før skattekostnad		302,929	588,473
Skattekostnad	3.	90.473	165,344
Årsoverskudd		212,456	423,129
Oppskrivninger og overføringer			
Avsatt til disposisjonsfond		147,456	414,079
Avsatt til utbytte		65.000	65,000
Overført fra tilbakeføringsfons		0	(55.950)
Sum oppskrivninger og overføringer		212.456	423,129